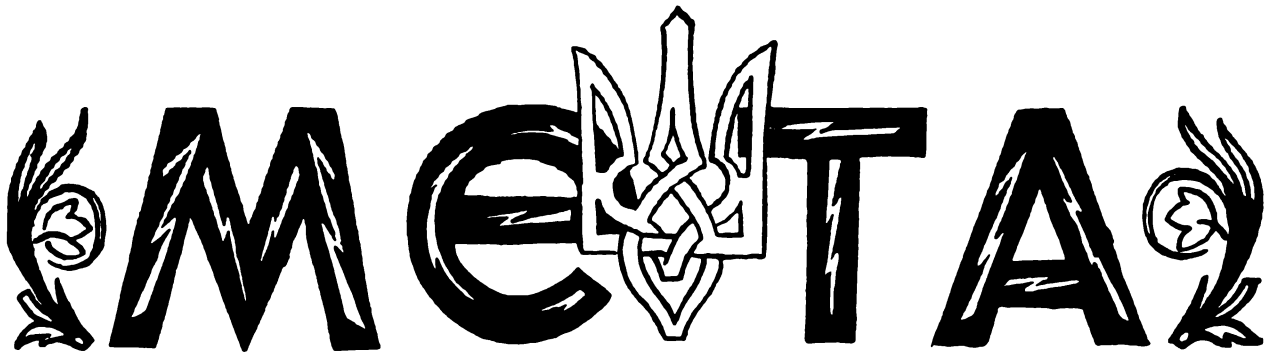

*Нація — вища за класи,
Держава — вища за партії!*

THE GOAL

DAS ZIEL

LE BUT

Орган Української Національно-Державницької Думки

Ч. 3 (30)

Серпень-Жовтень

1959 р.

Дефензива заходу й наша постава щодо неї

Немає сумніву, що Захід не тільки тримається чисто дефензивної (оборонної) тактики, але й здає свєї позиції. На доказ цього можна навести безліч прикладів — не будемо ними втомлювати читача. Ствердимо тільки, що Москва, постійно наступаючи, після кожного дипломатичного «бою» щось виграє, Захід, натомість, тратить.

Важко тепер відгадати, чи розмови Президента Айзенгауера з Хрущовим в Америці дали якісь «конкретні результати» щодо поглиблювання «коекзистенційних» прямувань. Може мають рацію голоси, які твердять, що ті розмови ні до чого не довели, про що мало б свідчити хоч би пересунення реченця ревізити Айзенгауера з осені цього на весну наступного року. Проте останні події — Женевська конференція та, особливо, подорож Хрущова до Америки — вже самі по собі ставлять західню політику в незручне становище, бо ці події демобілізуюче діють на народи західного світу й викликають зрозуміле розчарування серед поневолених неросійських народів по той бік залізної заслони. Та до цього часу немає й познак, які свідчили б про те, що цинічні виступи Хрущова в Америці отверезили Захід: в кожному разі можна передбачати, що «коекзистенційна» лихоманка й шукання можливості домовитися будуть ще якийсь — може довший — час напрямними західньої політики.

Твердити, що Захід свідомо йде на «братання» з Москвою і вірить її ніби «добрим» намірам — це спрощувати ці складні проблеми. Тактика Заходу має свою логіку. Політика західного світу, прагнучи всіма засобами уникнути атомної війни, шукає нових методів у стосунках з Москвою. Заходові видається, що взаємними візитами, пожвавленням господарсько-культурних стосунків і частішими конференціями на різних «поземах» — можна не тільки досягти зміни в настроях правлячих кіл советської Росії, але й вплинути (може, через голови «правителів») на народні

маси советського бльоку, здобуваючи їхні симпатії для мирної політики західного світу. В цьому, в спробі Заходу своєю новою тактикою відірвати «народні маси» від советського проводу, може й лежить пояснення того, що західні політики готові говорити, їздити, домовлятися...

Інша річ, чи така тактика Заходу правильна. Ми її такою не вважаємо, ми вважаємо її, навпаки, дуже небезпечною, а навіть згубною. Найвнимоміше б думати, що Хрущов зміниться, коли ознайомиться з Америкою, або що тоталітарна диктатура не знайде засобів, щоб забезпечити себе від впливів з-зовні. Натомість для Захаду «мирне співіснування» може легко заграти ролю «Троянського коня», бо ж у минулому всяка «приятельство» большевиків з ким би то не було завжди кінчалася катастрофою для їх «приятелів». Про це знову ж можна було б говорити дуже багато, але це інша тема. Нас цікавить тепер лише ствердження того, що перед нами більш чи менш довгий період спроб злагіднити температуру «холодної війни».

Наша постава супроти цього ніби нового («ніби», бо він, властиво, вже давно існує, лише не підкреслювався так виразно) напрямку західньої політики цілком ясна і не підлягає жодному сумнівові: зі збільшеною силою мусимо підкреслювати наші безкомпромісові позиції боротьби аж до повної перемоги, себто ліквідації російсько-комуністичної окупації й відновлення самостійної і соборної, демократичної нашої держави. Ми мусимо підтримати на дусі наш народ на Батьківщині, постійно вказуючи йому, що поза політикою «мирного співіснування» (що для нас означає компроміс з ворогом) та поза пасивно-оборонною тактикою Заходу є шлях витривання на позиціях боротьби, шлях спротиву російському імперіалізму, шлях, яким українці мають пройти солідарно з усіма іншими полоненими неросійськими народами.

Ця вимога нинішнього моменту для нас самозрозуміла і безспірна. Але дуже маркантним є факт, що, власне, Захід, зі свого боку, також підказує нам необхідність непохитного витривання на позиціях активної безкомпромісової боротьби. Це якраз впливає з резолюцій Конгресу США про солідарність з усіма поневоленими народами в їх прагненнях до свободи і незалежності, резолюцій, на які покликється Президент Айзенгавер в своєму проголошенні про встановлення «Тижня поневолених народів».

Ці резолюції мають для нас величезне значення. Вперше бо від часу створення в 1917 році модерної української держави — Української Народної Республіки — парламент наймогутнішої демократичної держави (з участю її Президента) визнає право України на незалежність. Вперше після 2-ої Світової війни Україну ставиться поруч з т. зв. державами-сателітами, право на відновлення незалежності яких є безсумнівним для всього західного світу — без «непередвіщенства» і без теоретичного лише «права на самовизначення», що має бути здійснене, мовляв, шойно в майбутньому, «після повалення большевизму». І вперше за останні сорок два роки міродайні чинники західного світу висловлюють єдину солідарність з прагненнями України (й інших неросійських народів Советського Союзу — отже, не тільки «сателітів») до незалежності. Це, властиво, оте з 1917 року очікуване «визнання», якого ми добивалися кілька десятиліть — тим більш важливе, що ствержене Президентом, себто урядом США.

В резолюції говориться, що «імперіялістична політика комуністичної Росії довела прямою і непрямю агресією до знищення національної незалежності...» (далі перечислюється ціла низка країн, з Україною на четвертому місці, в тому числі і країни неросійських народів Советського Союзу). Потім резолюція стверджує, що є «дуже важливо, щоб прагнення цих поневолених народів до свободи і незалежності були постійно підтримувані» і що «народ США співчуває їхнім прагненням в осягненні свободи та незалежності».

Треба підкреслити, що прийнято цю резолюцію напередодні подорожі віцепрезидента США Ніксона до Советського Союзу та незадовго до візиту Хрущова в Америці, коли вже справа його запрошення була вирішена. І тому резолюцію Конгресу США можна вважати не тільки за «потіху» для поневолених народів у період поживавлення розмов про «мирне співіснування», але за заохоту для цих народів витривати на своїх позиціях. Не треба бо великої «фантазії», щоб інтерпретувати резолюцію так: «Ми, західний світ, а передовсім Америка, змушені пересправляти з вашими поневолювачами, щоб усунути небезпеку атомної війни, але ви, поневолені, мусите знати, що наші симпатії по вашому боці! Ви не повинні зневірюватися, повинні витривати і в ці часи несприятливої для вас міжнародної кон'юнктури».

Ми значення цієї події не перебільшуємо і знаємо, що вона не принесе безпосередніх і негайних змін в нашу користь на міжнародному форумі. Проте, хай також ніхто не пробує знецінювати або й зовсім заперечувати її значення. Вже чуються голоси, що справа Тижня поневолених народів не має великого значення, бо, мов-

ляв, багато впливових американців, а серед них і «сам» Вальтер Ліпман (відомий американський журналіст), виступили проти цього акту парламентарно-урядових американських чинників; бо ціла справа має тільки декларативний характер; бо це не матиме жодних наслідків щодо «практичної» американської політики і т. д., і т. д.

Але ці голоси — це голоси тих, для яких з тих чи інших мотивів резолюції Конгресу невідгідні чи небезпечні. Були часи, коли нас де-не-де підтримували журналісти, але парламенти й уряди чужих держав залишалися байдужими. Тому не біда коли тепер проти нас виступає журналіст (хай і такого масштабу як Вальтер Ліпман), якщо за нас говорить парламент найпотужнішої в світі держави! І хай ця шляхетна постава Конгресу США є справді тільки декларативним жестом. Але часом самі тільки декларації — без їх негайного переведення в життя — мають величезне значення. І, може, саме в цей момент, коли практична дія в українській визвольній політиці надзвичайно утруднена, нам треба найбільше уваги звернути на моменти декларативно-принципового характеру. «Декларація» (якщо вона тільки декларація) Конгресу США б'є насамперед по всіх тих, які працюють на «єдину і неподільну» Росію: це дуже дошкульний і перший удар по ідеї «єдиної» Росії, що прийшов з найкомпетентнішого і найповажнішого джерела західного світу. На цю «декларацію» можемо покликатися ми ще довгі й довгі роки, виставляючи наші домагання на міжнародному форумі. Так, це декларація сьогодні, але в майбутньому, коли на це дозволять обставини, до неї може бути достосована ота «практична» політика, значення якої сьогодні деким свідомо чи несвідомо так вивисуюється.

Та й не відповідає дійсності, ніби резолюція Конгресу й проголошення президента США не мають жодного практичного значення. Метушня, лютя і спроби знецінювання чи осмішування цієї події з боку советсько-російської пропаганди — це вже має практичне, і то величезне, значення. Ця реакція Москви свідчить про те, що цього, покищо тільки «жесту» Америки страхається провід советсько-російської імперії, бо він може підбурити поневолені народи в їхній боротьбі проти російського імперіялізму. Це вже друге «практичне» значення. Але можна йти далі і твердити, що ота «декларація» може мати цілком реальні впливи на «практичну» американську політику — і то не тільки в той час, коли запал до «мирного співіснування» трохи прохолоне, але вже тепер. Бо ж оскільки «практична» політика супроти неросійських народів Советського Союзу взагалі існує (і доки вона існує), то на ній не можуть не відбитися «декларації» парламенту й уряду — в кожному разі, про це треба всіма засобами подбати. І тому замовчувати справу Тижня поневолених народів у цілому її обсязі (отже, включно з текстом резолюції Конгресу), знецінювати її або, ще гірше, перекирчувати чи фальшувати — може хіба тільки той, хто цілковито не розуміється на тому, якою мовою треба говорити до поневолених неросійських народів Советського Союзу, або хто зумисне зацікавлений тим, щоб ота «практична» політика йшла всупереч прагненням цих народів до свободи і незалежності, а значить і проти інтересів США і всього західного світу.

Таке саме, становище зайняв Американський Комітет Визволення і Радіо «Свобода», не подавши в радіовисиланнях проголошення президента Айсенауера й резолюції Конгресу та підмінюючи їх якоюсь дивовижною балаканиною про «кока-кола» і гуму до жування. Ця постава АКВ не могла не викликати рішучих застережень, протестів і домагань з боку українців та представників інших неросійських народів, об'єднаних у Паризькому Бльоці. Але Американський Комітет нічого собі з цих протестів і домагань ніби «партнерів» не робить і продовжує в цій справі свою лінію, яка завдає колосальної шкоди всій визвольній боротьбі поневолених народів, а також не меншої шкоди і справі оборони Заходу перед загрозою советсько-російського імперіалізму. Користається з цього Москва! І тому, якби може не хотілося комусь з АКВ приховати ту справу, але вона мусить мати і матиме дуже глибокі конвенції...

Тема стосунків з Американским Комітетом Визволення та праці Радіо «Свобода» вже настільки висвітлена, що зайим нагадувати всі подробиці. Весною цього року в статті «А все ж таки громадянський мир», видрукованій у кількох українських часописах, голова Виконавчого Органу М. Лівницький писав на тему стосунків з АКВ, між іншим, таке:

«Ця чужинецька — американська — установа стоїть на т. зв. «непередрішених» позиціях, себто на позиціях права народів, у тому числі й українського, на самовизначення, яке (право) має, мовляв, бути здійснене шойно в майбутньому. І тому політична лінія АКВ не відповідала і не відповідає позиціям Державного Центру, який обстоює те, що право на самовизначення український народ уже здійснив понад сорок років тому і тепер ідеться лише про повернення того стану з-перед сорока років, себто про автоматичне відновлення суверенності соборної Української Народньої Республіки» Далі: «... в першу чергу ми, кола УНРади, а зокрема очолюваний тепер мною Виконавчий Орган, не вважаємо ту працю вповні задовільною під оглядом наших «передрішених» національно-державних позицій. Але водночас треба ствердити, що в інституціях АКВ (Радіо й Інститут) хоч і не стосується нашої, української політичної лінії (бо ж то і не наші, українські, а чужі, американські, інституції), проте і не провадиться антиукраїнської політики... Тому кола УНРади ще в 1954 році (отже, за присутності в УНРаді ОУН на чолі з полк. Мельником — ред.) вважали за можливе, щоб українці взяли участь у працях Радіо й Інституту». Врешті: «... представники ВО постійно (ще до мого головування в ньому) вживали відповідних заходів і ставили домагання перед АКВ. Після 4-ої сесії УНРади ці заходи, зокрема мною особисто, і не тільки перед АКВ, але також перед найвищими американськими політичними чинниками на терені Вашингтону, невинно продовжувалися і продовжуються. Чи ці заходи дали цілковито задовільні результати? Невагаючись стверджую, що стопроцентних результатів досі не досягнуто, бо політична лінія АКВ далі залишається з точки зору Вик. Органу незадовільною для наших позицій. Однак, останні заходи ВО дали свої додатні результати, які, маємо надію, будуть збільшуватися».

Чи ці «додатні результати», про які писав го-

лова Виконавчого Органу, збільшилися? Отже, справді, від другої половини 1958 року — очевидно, як наслідок рішучих заходів голови ВО в Нью-Йорку і Вашингтоні — були деякі позначки поліпшення. Але це тривало дуже недовго: АКВ пішов на деякі уступки, змушений до цього рішучими домаганнями в першу чергу Вик. Органу, а також цілого Паризького Бльоку. Але невдовзі по тому виявилось, що все залишилося по старому і жодних обіцянок не здійснено. Будемо тут говорити лише про справи українські, бо вони нас найбільш цікавлять, але і справи всіх т. зв. «націоналів» не в ліпшому стані, бо АКВ нічого собі не робить з домагань своїх «партнерів», яких «партнерство» існує тільки на папері.

Можна було б навести багато прикладів, які свідчать, що радіовисилання українською мовою знаходяться в упослідженому стані. Вистачить згадати хоч би той факт, що цих радіовисилань, у відміну до російських, протягом 5-ти років не можна почути на заході (отже, їх не чують українці у вільному світі) та що вони передаються з далеко менш потужних висилачів і час їх «перебування в етері» в кілька разів коротший, ніж радіовисилань російською мовою. Та це, не головне! Головне — це зміст цих українських радіовисилань. А щодо цього, то справи стоять так, що статті на національні теми і далі якщо не просто відкидаються, то підлягають «сумлінній» цензурі. Цензори сліdkують за тим, щоб не проходили вістки, хоч би в порядку інформації, які б свідчили про прагнення українців до незалежності, про що говориться у згаданій вище резолюції Конгресу США. І тому з життя українців у вільному світі подаються відомості про концерти, літературні чи наукові досягнення, про спорт, малярство тощо, але старанно уникається всього, що торкається національно-державних українських постулатів. Тому цензура відкидає декларації (починаючи з декларацій Української Національної Ради), резолюції і промови тощо, в яких говориться про визвольну українську акцію за відновлення незалежності України; тому не допускається українських політичних діячів виступати з якимись заявами через Радіо «Свобода»; тому навіть голоси американських політиків на користь незалежності України (прикладом виступи американських сенаторів, конгресменів і губернаторів під час традиційного вже «українського дня» 22 січня) лише з великими труднощами і з відповідними цензурними «чистками» проходять через Радіо «Свобода».

Що ж може думати український слухач Радіо «Свобода» в Україні? Чи не складається в нього враження, що українці у вільному світі, українська політична еміграція, дбає про все, але занеаяла найголовніше: справу державної незалежності України? І чи не про це, власне, й ідеться декому з панів «непередрішених» з АКВ? Виникає отже питання: що це таке Радіо «Свобода» і в імені кого відбуваються радіовисилання українською мовою?

Пізньою весною цього року назву Радіо змінено з «Визволення» на «Свободу», не запитавшись думки ні цілого Паризького Бльоку, ні представників окремих національних центрів, у ньому об'єднаних. Зроблено це для того, щоб, мовляв, не викликати в народів Советського Союзу враження, що їх з-зовні мають активно визнавати. Невдовзі по тому передано в різних мо-

вах, так би мовити, програму Радіо «Свобода»: за що це Радіо, мовляв, стоїть. В українській мові відпозидний текст, переданий через Радіо, вміщено також у деяких українських часописах за підписом ред. Добрянського. Програма та мала б відбитати позицію «права на самовизначення», на якій ніби стоїть Американський Комітет Визволення. Говориться в ній про найрізноманітніші права — включно до «свободи людини від страху і терору» та «права людини захищати свою гідність». Але про справи національні сказано там тільки, що «Радіо Свобода захищає право українського народу самому вирішувати свою долю, без втручання сторонніх сил, самому вільно організовувати своє національне життя; захищає право нашого народу самому вибирати форму правління і державного ладу, в якому він хоче жити, самому шукати шляхів і способів, як найкраще гарантувати його власне майбутнє».

Сказано дуже гарно! Однак, ця програма — це навіть менше того, що колись «давав» Ленін формулою «самовизначення аж до відокремлення». Це тільки перша частина формули Леніна — «самовизначення, але немає другої частини — «аж до відокремлення». І чому немає там згадки хоч би про право на справжнє, а не лише теоретичне, використання відповідного параграфу совєтської конституції про вихід окремих республік з Совеєтського Союзу? Якщо це дійсно програма з позиції «права на самовизначення», то в ній мало б бути виразно зазначено про право українського народу якщо не відновити встановлену в 1918 році самостійну Українську Народню Республіку (це бо наша — «передрішенська» — позиція), то принаймні створити свою самостійну державу, відокремившись від Росії. І якщо хтось твердить, що це, мовляв, само собою випливає зі слів «самому вирішувати свою долю» або «вільно організувати своє національне життя», то чому ж тоді це «соромливо» замовчувати, чому не договориувати справи до кінця? Чому АКВ піддає «остракізмові» саме слово «незалежність» і жахається його, що, правдоподібно, і було причиною «конфіскації» резолюції Конгресу США? А коли так, то тоді взагалі зле стоїть справа з «правом на самовизначення» в Американському Комітеті Визволення, бо ж «організувати своє національне життя» можна і в межах «єдиної і неподільної», до чого нас «ласкаво» закликають організації російської емігрантської реакції, не виключаючи й україножерського НТС!

Ну щож, може хтось сказати, це не наша, а Американського Комітету інституція, як це стверджував у цитованій вище статті голова ВО. Отже, вільно їм мати свою програму, яка не відповідає українській програмі, але й не йде українцям на шкоду. Так, ми не можемо накинути свою волю чужій, неукраїнській установі. Але коли це так, то, поперше, чужу програму не вільно підписувати українцєві, та ще й членові Президії Української Національної Ради, щоб не складалося враження, що українці, а тим більше Державний Центр УНР, приймають цю програму за свою. Подруге, якщо АКВ справді стоїть на позиціях «самовизначення», то в Радіо «Свобода» мусить бути, принаймні в порядку інформаційному, допущені голоси, які викладають наші, незалежницькі позиції, як це, напр., мало місце у виступі голови ВО М. Лівичького через Радіо — Рим, в якому він говорив про «відновлення само-

стійної і соборної, демократичної Української Народньої Республіки».

Але справа стоїть ще гірше. Бо в радіовисиланнях українською мовою при Радіо «Свобода» твердиться, що це голос українців, які перебувають у вільному світі. А це вже зовсім неприпустима річ. Нам відомо, що в меморандумі Виконавчого Органу, поданому в травні 1958 року до АКВ у Нью-Йорку, висловлено рішуче застереження проти такого надужиття українського імені — доки програма Радіо «Свободи» не буде відповідно змінена. Але АКВ нічого собі з того застереження не робить (при чому, на жаль, і дехто з українців висловився проти цього застереження Вик. Органу, підважуючи його тим самим перед АКВ) і продовжує радіовисилання українською мовою ніби від імені українців

Отже, ми рішуче заявляємо, що радіовисилання українською мовою при Радіо «Свобода» — то не голос українців, а голос Американського Комітету Визволення. Якби то був «голос українців», то тоді не треба було б міняти назви з «Визволення» на «Свободу», бо українці стоять тжки за визволення свого народу з-під панування совєтсько-російського імперіалізму і за відновлення самостійної української держави, а не лише за теоретичну свободу «організувати своє національне життя»! Голос українців подавав би резолюції, декларації тощо українських організацій а в першу чергу Державного Центру УНР. Голос українців називав би д-ра Степана Витвицького Президентом Української Народньої Республіки в екзилі, а не «верховним керманичем української політики». Голос українців передавав би без жодних цензурних «ретушувачь» голоси американських сенаторів і взагалі чужинців в обороні справи української незалежності. І голос українців напевно передав би знаменну резолюцію Конгресу США з висловами співчуття для прагнення українців та інших неросійських народів до незалежності. І що так не є, в цьому немає вини українців, які працюють в Радіо «Свобода», обороняючи там наші українські позиції. Бо не від них залежить те, що буде говорити ніби «голос українців»: залежить це від червоного олівця цензора з АКВ!

Отже, «голос українців» був би зовсім іншим, якби він справді таким був. Проте, і «голос АКВ», якби він був об'єктивним, якби дотримувався «права на самовизначення», отого навіть «непередрішенства», себто невтручання у внутрішні справи поневолених народів — якби це було так, то він не міг би усувати або замовчувати незалежницькі позиції, на яких стоять всі без винятку українські організації у західньому світі. Він мусів би розуміти, що замовчування або «недоговорювання» національних прагнень поневолених народів — це відмова від найефективнішої зброї проти совєтсько-російського імперіалізму, що загрожує всьому світові. І він не міг би не усвідомлювати, що поневолені неросійські народи тужать насамперед за національно-державним визволенням, а тому цікавляться в першу чергу темами національними, а не «доярками» чи «свиноматками».

Чи своїм останнім потягненням АКВ не перетягнув струни? До цього часу відкидалися (або, щонайменше, нещадно «цензурувалися», скорочувалися і т. і.), прикладом, декларації УНРади, себто українського екзильного парламенту. Те-

пер відкидається або спотворюється декларацію парламенту США, затуляється рота Конгресові і президентові США. Чи цього не забагато? Тим більше, що, як нам відомо, до резолюції Конгресу спричинилися не тільки постійна праця Президента Витвицького в Америці та недавній виступ Голови УНРади Багряного перед конгресовою комісією, але й цілком конкретні, саме в цій справі, заходи у Вашингтоні Голови ВО М. Лівичького під час його перебування в Америці в 1958 році.

До цього часу існував погляд, що офіційна американська політика притримується саме такої лінії, яку «практично» переводить у життя АКВ. Резолюція Конгресу США свідчить про щось інше. І, як це вже зазначалося вище, ця, покищо декларативна резолюція може, на нашу думку, мати реальний вплив на «практичну» політику. Тепер з кіл європейського представництва АКВ чуються голоси, що, мовляв, АКВ — це приватна інституція, а тому вона «не конче має поділяти лінію парламентарно-урядових американських чинників». З яких мотивів? Виходить, що АКВ має таку лінію, яка наказує йому бути проти лінії американських парламентарно-урядових кіл, якщо вона йде на користь нашим національним прагненням. Якщо це так, то ми заявляємо рішуче: по дорозі нам з американськими парламентарно-урядовими чинниками, які обороняють наші позиції, а не з приватними американськими інституціями, що діють проти наших інтересів і проти інтересів боротьби з тим же самим «большевизмом», з яким, ніби, в першу чергу зводить боротьбу АКВ.

Ми використовували інституції АКВ в інтересах української справи, ми боролися за здобуття там якомога корисніших позицій для наших

інтересів. На цьому, власне, полягає політична робота, а не на галасі і негачії всього і всіх! І ми мали не тільки обіцянки, але й докази того, що справи будуть йти на ліпше. Проте, стався, навпаки, крутий поворот на гірше: своїм відношенням до справи Тижня поневоленних народів АКВ завдав великої шкоди для визвольної боротьби всіх неросійських народів Советського Союзу і, в першу чергу, українцям. Немає гарантії, що подібні речі не будуть повторюватися. Тому ми витягаємо з цього відповідні консеквенції. Робимо так, як нам підказує національна українська рація.

У своїх виступах перед українським громадянством у США і Канаді Голова Виконавчого Органу М. Лівичький заявляв, що кола УНРади периними витягнуть відповідні консеквенції, оскільки поступовання АКВ виявиться шкідливим для української визвольної справи. Те саме стверджував у своїх виступах і Голова УНРади І. Багряний, а також інші діячі Державного Центру. Це є свого роду зобов'язання перед українським громадянством. Тепер прийшов час на виконання цього зобов'язання, бо поступовання АКВ за останній час, особливо виявлене в справі Тижня поневоленних народів, наносить шкоду не тільки визвольній боротьбі українців та інших неросійських народів Сов. Союзу, але й справі оборони всього вільного світу від загрози з боку советско-російського імперіялізму.

Голова ВОргану у своїй заяві, оголошеній у Бюлетені Українського Інформаційного Бюро з дня 4 вересня ц. р., заповів відповідну акцію в цій справі. Треба почекати на наслідки цієї акції, як також і акції, яку безперечно має також провести Паризький Б'юро.

Текст схваленої Конгресом США резолюції про встановлення „Тижня поневоленних народів“

Тому що велич Сполучених Держав можна у великій мірі віднести до їх здібности демократичними засобами дійти до гармонійної національної єдности свого населення, не зважаючи на те, що воно походить з найбільш різномірного расового, релігійного та етнічного кореня;

Тому що ця гармонійна єдність різномірних елементів нашого вільного суспільства спричинилася до того, що народ США має щире зрозуміння і симпатії щодо прагнень всіх народів, як також до признання природної взаємозалежности народів і націй всього світу;

Тому що поневолення великої частини населення світу комуністичним імперіялізмом — це глум з ідеї мирної коєкзистенції народів та перешкоджає природнім зв'язкам і порозумінню народу з іншими народами;

Тому що з 1918 р. імперіялістична та агресивна політика російського комунізму привела до створення величезної імперії, що є великою загрозою для безпеки США і всіх вільних народів світу;

Тому що імперіялістична політика комуністичної Росії довела прямою й непрямою агресією до знищення національної незалежности Польщі, Угорщини, Литви, України, Чехословачії, Китаю, Вірменії, Азербейджану, Грузії, Північної Кореї, Албанії, Ідель-Уралу, Тибету, Казакії, Туркестану, Північного В'єтнаму та ін.;

Тому що ці поневолені народи вважають США,

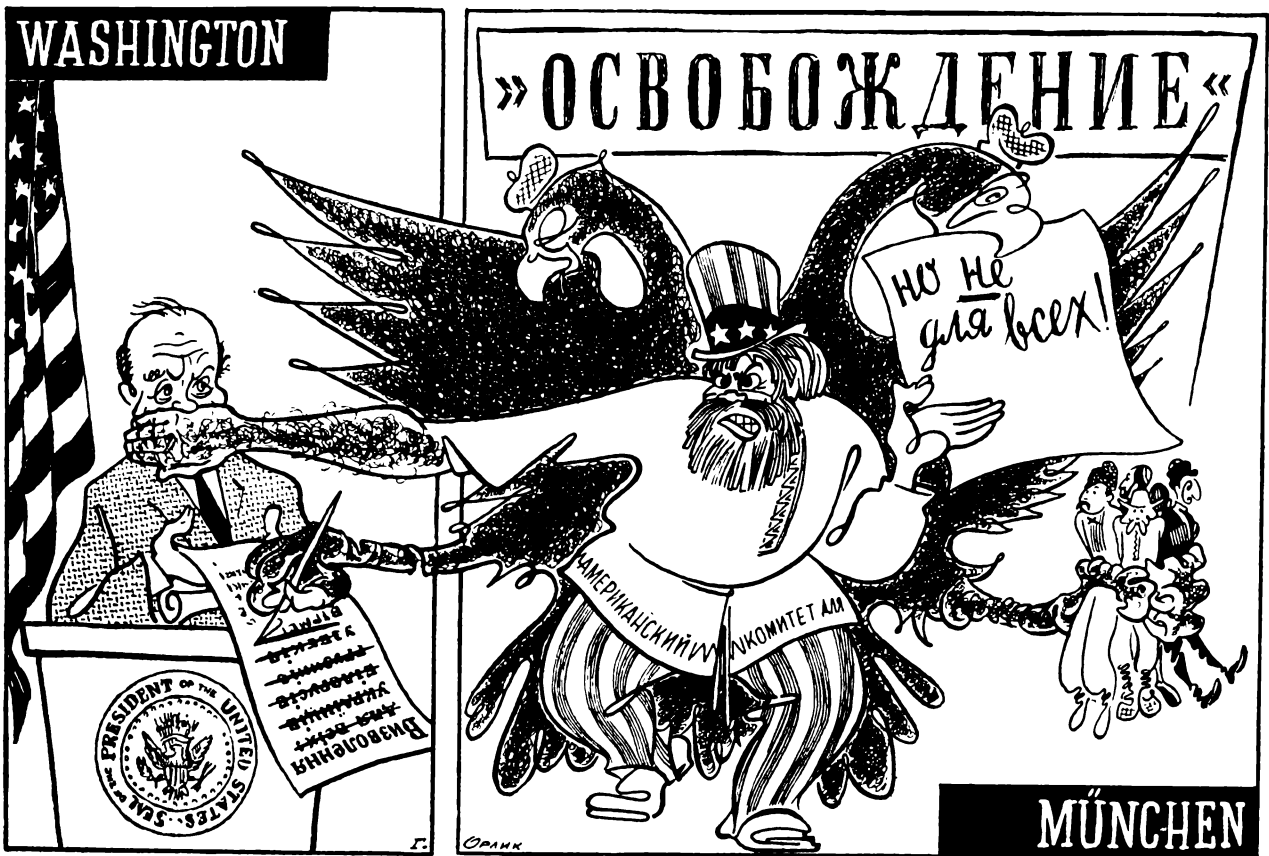
як твердиню людських вольностей, за того, хто очолює їх стремління до свободи й незалежности та до повернення можливости вільного визнання християнського, жидівського, мусульманського, буддистського та ін. віроісповідань, а також їх індивідуальних свобод;

Тому що для національної безпеки США дуже важливо, щоб прагнення до свободи і незалежности цих поневоленних народів були постійно підтримувані;

Тому що треба перед цими народами відповідними й офіційними заходами виразно заманіфестувати факт, що народ США співчуває їхнім прагненням в осягненні свободи та незалежности: —

Тому хай буде постановлено Сенатом і Палатою Репрезентантів Сполучених Штатів Америки, зібраних в Конгресі, що Президентові дається право і проситься його 4 липня 1959 проголосити наступний тиждень після цього дня як «Тиждень Поневоленних Народів» та закликати американський народ до вшанування цього тижня відповідними заходами та церемоніями. Президентові дається право і проситься подібні проголошення видавати кожного наступного 4-го липня аж до часу, коли свобода і незалежність не буде осягнена всіма поневоленими народами світу.

Radio "Liberty" of the American Committee for Liberation (ACL) has not broadcast the Resolution of the Congress of the United States, to which President Eisenhower refers in his Proclamation concerning the establishment of the "Week of Captive Nations".

АКВ до АЙЗЕНГАУЕРА: «Цить, Айку! Ми краще знаємо, кого і як визволяти!»
(ACL to Eisenhower: "Shut up, Ike! We know better whom to liberate, and how!")

Inscriptions on the cartoon:

The President holds a piece of paper on which is written in Ukrainian: "Liberation for all: the Ukrainians, the Byelorussians, Georgians, Armenians, etc.". American Committee for Liberation replies in Russian: "Liberation, but not for all!"

Заява Голови ВО УНРади в справі резолюції Конгресу США

Українське Інформаційне Бюро є уповноважене оголосити наступну заяву Голови Виконавчого Органу Української Національної Ради, Миколи Лівницького:

Часопис «Українські Вісті», ч. 66 з дня 16 серпня 1959 р., в передовій статті запитується, що зробив Паризький Блок (Ліга визволення неросійських народів СРСР) з приводу поступовання Радіо «Свобода» Американського Комітету Визволення в справі резолюції Конгресу США про встановлення «Тижня поневолених народів». Комітет Паризького Блоку мав з того приводу на початку серпня ц. р. спеціальне засідання, на якому постановлено запротестувати перед АКВ з приводу непередання згаданої резолюції в Радіо «Свобода» та згадки про неї у спотвореному вигляді. а також домагатися, щоб ця резолюція була повністю передана. На моє внесення, підтримане присутнім на засіданні членом української делегації проф. Панасом Феденком, постановлено розпочати також негайно протестаційну

акцію перед відповідними чинниками у Вашингтоні. Незалежно від цього, Виконавчий Орган, який переслав телеграфічну подяку Президенту Айзенгауєрові й Конгресові США за встановлення «Тижня поневолених народів» та за згадку про український народ у резолюції, зі свого боку приготує відповідні протестаційні заходи в урядово-парламентарних колах США з приводу поступовання Радіо «Свобода».

При цій нагоді належить підкреслити (як то не раз стверджувалося, зокрема в моїх особистих, прилюдних і офіційних, виступах перед українським громадянством), що політична лінія Американського Комітету Визволення та Радіо «Свобода» ніколи не відповідала і не відповідала незмінно-повсякчасній самостійницько-соборницькій політичній лінії екзильного Уряду Української Народньої Республіки (тобто Виконавчого Органу Української Національної Ради), який провадить боротьбу за автоматичне відновлення суверенної і соборної Української Народньої Рес-

публіки. Ця політична лінія Державного Центру УНР постійно підкреслюється в усіх виступах його офіційних представників як на зовнішньому, так і на внутрішньому відтинках української політики. Зокрема я особисто мав змогу зовсім недавно підкреслити цю постійно повторювану засадничу політичну лінію Державного Центру УНР, коли в зверненні до українців на Батьків-

щині через Радіо Рим 10 травня ц. р. ствердив непохитну витривалість українського народу на позиціях боротьби за відновлення самостійної і соборної демократичної української держави.

Микола Лівіцький
Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради

Телеграма Голови Виконавчого Органу до Президента Айзенгауера

З приводу запланованої візити в США диктатор Советського Союзу Хрущова, Голова Виконавчого Органу УНР М. А. Лівіцький вислав Президентові Айзенгауеру телеграму такого змісту:

Високоповажаний Пан
Двайт Д. Айзенгауер,
Президент Сполучених Штатів Америки,
Вашінгтон.

Ваша Ексселенціє!

З приводу Вашої зустрічі з головою уряду Со-

ветського Союзу Хрущовим, Виконавчий Орган Української Національної Ради просить Вас мати на увазі, що український народ, який є одною з перших жертв агресії Москви, продовжує боротьбу проти російсько-комуністичної окупації за відновлення своєї незалежної і демократичної держави.

Микола Лівіцький

Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради

Звернення голови В. О. УНРАди М. А. Лівіцького через Радіо-Рим

В п'ятницю і в суботу 9 і 10 жовтня 1959 р., в рамках радіовисилань українською мовою при Радіо-Рим, передано наговорене на платівку звернення до українського громадянства на Батьківщині Голови Виконавчого Органу Української Національної Ради М. А. Лівіцького такого змісту:

Українці і Українки на Батьківщині!

Цього року українське громадянство, що перебуває в різних країнах вільного світу, відзначає двохсотп'ятидесятиліття нещасливого для України Полтавського бою та смерти великого українського патріота і державного мужа, гетьмана Івана Мазепи. У нас на Батьківщині, в Україні, як казав Тарас Шевченко, «на нашій, не своїй землі» — українці не тільки не можуть віддати належної пошани гетьманові Мазепі, але мусять ще й зносити сфальшовані й зогиджені офіційною московською пропагандою ніби «історичні дані» про цього великого українця. Російський царський уряд, з почину царя Петра першого, того, що, як казав Шевченко, «розпинав нашу Україну», наказав підпорядкованій собі російсько-православній церкві щороку проклинати гетьмана Мазепу. Продовжуючи цю гнєбну традицію російського царизму, советська Москва, що виставляє себе речником революційно-демократичних засад і «боронцем трудящих, також називає гетьмана Мазепу «зрадником», «запроданцем інтервентів» та речником «реакційної козацької старшини», що дбала, мовляв, не про Україну й народні маси, а про свої власні маєтності. Та з цієї «зворушливої» єдності поглядів реакційної-царської і т. зв. «робітничо-селянської», «пролетарської» Москви проглядає той самий неприхований російський імперіялізм, поневолювач українського та інших народів, що їх Москва брутальним завойованням позбавила свободи й незалежності.

За часів свого гетьманування Іван Мазепа дбав

не тільки про розвиток тодішньої провідної української верстви — козацької старшини, але також про добробут всього українського народу, про його освіту, про розвиток мистецтва, опікувався українською православною Церквою тощо. Але його зусилля в ділянці піднесення господарського й культурного добробуту України зводилися нанівець заходами Москви, що вже тоді розпаношилася в Україні й нещадно її під кожним оглядом визискувала. Тому мусів гетьман Мазепа всю свою увагу звернути на справу національно-державного визволення згід горевісної опіки підступного північного сусіда, що називає себе тепер «старшим братом».

Чи ж може бути «зрадником» той, хто підносить прапор боротьби за визволення свого народу згід чужинського ярма? Та й супроти самої Москви не був гетьман Мазепа «зрадником», бо це московські царі прагнули зробити з України підлеглу Москві провінцію й потоптали неfortunну Переяславську умову, на підставі якої Україна всталаки мала залишитися незалежною й рівною з Московщиною козацькою Республікою.

І чи можна назвати «запроданцем інтервентів» того, хто укладає союз з чужинцями, щоб спільними силами побороти ворога, що поневолює Батьківщину? Бо ж всякі спроби московсько-советської пропаганди утотожнювання шведів, союзників гетьмана Мазепи, з Гітлером — це знову ж таки фальшування й спотворювання історії: Швеція не мала тоді жодних зазіхань на територію України й визнала її окремою, незалежною державою на чолі з гетьманом Мазепою. Гітлерівська ж Німеччина хотіла обернути Україну в свою колонію й поставила в ній до влади свого сатрапа, Еріха Коха, який з найбільшою люттю переселідував власне українських патріотів, борців за вільну, незалежну Україну. Національні українці, українські самостійники, боролися проти Гітлера, вбачаючи в ньому не меншо-

го ворога українського народу, ніж є ним імперіялістична Росія — советська чи якогось б то не було пікром.

Що ж до того, що Мазепа й вірна йому козацька старшина посідали маєтності, то треба усвідомити собі, що в тій добі велика земельна власність була загальним явищем серед усіх народів, не виключаючи, звичайно, і Московщини часів царя Петра. Але у своїй українській державі українським народним масам жилося куди вільніше й заможніше, ніж під ярмом російських царів. Після кривавого зруйнування Меншиковим столиці Мазепи — Батурина — та після поразки шведсько-українського війська під Полтавою, цар Петро пороздавав величезні земельні маєтності в Україні отим всім Меншиковим, Галициним, Толстим та іншим, на яких мусіли проливати свій піт вільні перед тим українські козаки й селяни, що їх остаточно закріпостила цариця Катерина. Чому ж тоді «пролетарська», «робітничо-селянська» Москва возвеличує царя Петра та його сатрапів меншикових, як народніх героїв, і таврує «реакційністю» Мазепу й вірну йому старшину, яка борючись за волю України, власне не завагалася віддати для добра Батьківщини не тільки свої маєтності, поконтфисковані Московою, але й своє життя?!

Полавський бій — це зловісна для України подія. Бо від того часу Москві вдалося таки приборкати Україну й обернути її на свою провінцію. Але дух Мазепи й Мазепинців, дух Мазепинства жив продовж століть серед українського народу.

Після поразки під Полтавою Україна переживала тяжке лихоліття і не мала сил здобутися на поновну боротьбу. Але на чужині, в еміграції, Мазепинці під проводом обраного на гетьмана по смерті Мазепи Пилипа Орлика, ще довгі десятиліття продовжували українську визвольну акцію й викривали перед світом імперіялістичне обличчя московських загарбників. І коли в 19-му столітті в Україні постав рух національного відродження царська Росія охрестила той рух Мазепинством і переслідувала Мазепинців, стверджуючи тим самим невмирущість ідеї гетьмана Мазепи.

Історія повторюється! Коли советська Москва підступно напала на створену волею українського народу в 1917 році Українську Народну Республіку, вона охрестила Петлюрівством новітній український національно-визвольний рух, а Петлюрівцями тих, що боролися за народоправну, вільну й незалежну Україну. І так само, як колись Мазепу й Мазепинців, Москва — тепер советська і ніби «пролетарська» — таврує творців Української Народної Республіки — Грушевського, Петлюру, Винниченка й інших, як «запроданців інтервентів» та речників «буржуазії й капіталізму», хоч ці українські патріоти й державні мучі були виходцями з народу, а в Українській Народній Республіці було встановлено справжній демократичний лад і забезпечені всі права українського селянства й робітництва на землю і на плоди своєї праці.

Історія й далі повторюється: коли після трилітньої війни советській Москві, в кінці 1920 року, вдалося таки окупувати територію незалежної Української Народної Республіки, — на чужину, в еміграцію, як колись Мазепа й Орлик,

пішов Головний Отаман Петлюра з урядом і рештками військ Української Народної Республіки, щоб тут, у вільному світі, продовжувати українську визвольну акцію. Тепер це завдання лежить на Президентові УНР в екзилі, на Українській Національній Раді та на Виконавчому Органові, від імені якого я до вас говорю. І я можу запевнити вас, українські громадяни і громадянки на Батьківщині, що по яких етапах не йшла б іще в майбутньому світова політика, українці у вільному світі, а зокрема Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі, виконають свій обов'язок перед Україною: голосити світові про непокхитне прагнення українського народу відновити свою справді незалежну, соборну й народоправну державу й викривати справжнє обличчя імперіялістичної Москви, що поневолює численні вільнолюбні народи і встановила у своїй деспотії — Советському Союзу — режим нечужаного господарського, політичного й соціального гніту.

Між Заходом і Сходом відбуваються тепер візити, провадяться переговори, все частіше повторюються слова про «мирне співіснування». Сьогодні офіційна советско-московська пропаганда тріюмфує, — мовляв, советській дипломатії пощастило досягти успіхів. Кремлівські можновладці, що обвинувачують західний світ у приготуванні до агресивної війни проти Советського Союзу, чудово знають, що держави заходу війни не хотять і до жодної агресії не готуються. І знаючи це московсько-комуністичний провід спекулює на т. званому «мирному співіснуванні». Воно потрібне Москві на те, щоб, під його прикриттям, російсько-комуністичний імперіялізм міг ніби «мирними» засобами підготувати загарбання нових, досі вільних народів і щоб могли далі поневолювати національно й визискувати економічно численні неросійські народи.

Та не війною можуть бути розв'язані складні міжнародні проблеми, а зокрема, не на війну мають покладати свої надії поневолені російсько-комуністичним імперіялізмом народи. Війни справді не хоче західний світ, не хотять її і поневолені народи, зокрема українці, яким війна принесла б спустошення й руїну також їхніх власних країн. Смертельну загрозу для свого панування бачить Москва у все зростаючому противі поневолених неросійських народів, що прагнуть свободи, демократичного ладу й державної незалежності. У своїй боротьбі проти російсько-комуністичного імперіялізму й колоніялізму український народ не осамотнений, бо в тому солідарні з ним народи Кавказу й Туркестану, білоруси, балтійські народи, поляки, угорці, болгари й інші. В солідарності всіх поневолених неросійських народів та їх прагненні до свободи, демократії й незалежності — запорука їх перемоги. І цей нестримний марш народів до свободи повинен вплинути і на російський народ, який мусить відмовитися від ролі «старшого брата», ролі поневолювача інших народів, щоб могли присвятитися своєму власному розвиткові. Це цього могутнього визвольного руху численних вільнолюбних народів жахається Москва. Тому й жебрає вона отого «мирного співіснування», щоб могли відвернути від себе нарастаючий вибух гніву поневолених народів.

Хрущов побував оце в Америці, куди він їздив пропонувати «мирне співіснування», за комуністичною термінологією, «акулам міжнародного імперіялізму». Перед його приїздом до Вашингтону, я вислав до Президента США Айзенгауера телеграму такого змісту: «З приводу Вашої зустрічі з головою уряду Советського Союзу Хрущовим. Виконавчий Орган Української Національної Ради просить Вас мати на увазі, що український народ, який є одною з перших жертв агресії Москви, продовжує боротьбу проти російсько-комуністичної окупації за відновлення своєї незалежної і демократичної держави». Це нагадування не було зайвим, хоч Президент Айзенгауер добре про ці справи знає, бо недавно перед тим він проголосив встановлення Тижня поневолених народів на підставі відповідної резолюції Конгресу США, себто об'єднаних сенату й палати депутатів. В резолюції народніх представників цієї могутньої передової держави вільного світу, між іншим, говориться, що:

«імперіялістична політика комуністичної Росії довела прямою й непрямою агресією до знищення національної незалежності Польщі, Угорщини, Литви, України, Чехо-Словачкиї, Латвії, Естонії, Білорусії, Румунії, Східньої Німеччини, Болгарії, Китаю, Вірменії, Азербейджану, Грузії, Північної Кореї, Ідель-Уралу, Тибету, Козакії, Туркестану, Північного В'єтнаму та інш.»

що «для національної безпеки США дуже важливо, щоб прагнення до свободи і незалежності цих поневолених народів були постійно підтримувані»,

що «треба перед цими народами відповідними й офіційними заходами виразно заманіфестувати факт, що народ США співчуває їхнім прагненням в осягненні свободи та незалежності»,

і що Тиждень поневолених народів має бути вдержаний «аж до часу, коли свобода і незалежність не буде осягнена всіма поневоленими народами світу».

Ці резолюції свідчать про те, що в Америці добре знають про стан, в якому перебувають поневолені народи, та про справжні цілі політики

Москви. Звичайно, західній світ має свої власні турботи і дбає насамперед про забезпечення своїх власних інтересів. Боротьба українського та інших поневолених народів за свободу і незалежність — це їхня власна боротьба, в якій вони мусять покладатися насамперед на власну витривалість, на власні сили. Але резолюція Конгресу США свідчить про те, що, поза солідарністю з іншими поневоленими народами, українці, коли настане вирішальний момент, можуть покликатися на симпатії, висловлені парламентом великої американської демократії.

Українці й Українки на Батьківщині! Нинішня міжнародна ситуація — дуже складна і несприятлива. Перед нами ще тяжкий і тернистий шлях! Я можу лише повторити ті слова, з якими звертався до Вас 10 травня цього року через Радіо-Рим з нагоди свого перебування в столиці Італії:

«Державний Центр Української Народньої Республіки знає, в яких невимовно тяжких і небезпечних умовах Вам приходится боронити свої життєві права. Але ще ніколи в історії людства жодна імперія, жодна тоталітарна диктатура, жодна тиранія не тривали безконечно. День визволення і відновлення справжньої української державности прийде неминуче! Ми подивляємо Вашу мужність, Ваш патріотизм, Вашу стійкість! Ми знаємо, що непохитна воля відновити свою незалежну народоправну державу живуть серед українського селянства, робітництва, інтелігенції, а також і серед тих українських комсомольців і комуністів, які тепер маскуються, бо не можуть виявити своїх справжніх почуттів. Ми знаємо, що молоде покоління українців, українська молодь, виростаючи у підневільних умовах, затримала український патріотизм і готова на жертви для свободи і незалежності свого рідного краю. Ми знаємо, що коли настане остання вирішальна година, мільйони українців стануть в обороні найсвятіших прав України. Будьмо ж мужні і витривалі до кінця — Ви там, на Батьківщині, і ми тут Ваші висланці, — на чужині! В цій мужності й витривалості, у взаємній солідарності й допомозі, — ми досягнемо перемоги: визволення українського народу і відновлення його суверенної держави».

(Укр. Інформ. Бюро)

П. Котович

Світовий конгрес українців і політична консолідація

Шостий Конгрес українців Канади між іншим ухвалив (6 точка 2-го розділу резолюції):

«Добро української справи вимагає об'єднання всіх українських національних громадських організацій в усіх країнах для досягнення координації праці і збереження духово-культурної та національної єдності.

Тому в умовах назриваючих світових подій VI-ий конгрес українців Канади вважає необхідним скликати Світовий конгрес українців і створити Світовий союз українців.

VI-ий конгрес українців Канади доручає президії КУК негайно порозумітися з президією УККА і скликати в найближчий час конференцію ПАУК для сформування під-

готовного комітету для скликання Світового конгресу українців».

В деяких українських часописах були висловлені надії, що скликаний на підставі цієї ухвали Світовий конгрес українців нарешті покінчить з декомпозицією українських визвольних сил на чужині, що буде створена єдина українська політична репрезентація і єдиний диспозиційний центр, який очолить визвольні змагання українців у вільному світі. Інколи «давалося зрозуміти», що це, мовляв, і було інтенцією делегатів Шостого конгресу, бо «УНРада себе не виправдала, як український політичний центр» («Гомін України» ч. 30, 1959 р.).

Чи мали намір делегати Шостого конгресу КУК справді через Світовий конгрес українців твори-

ти єдину українську політичну репрезентацію, або принаймні «... залишити це як евентуальність для рішення самого Конгресу» («Свобода» з 18 липня ц. р.)?

Такого наміру у делегатів конгресу КУК не було.

Політичної консолідації не можна створити поза плечима Державного Центру УНР і тих політичних партій, що стоять в опозиції до Державного Центру. Не можна її теж «задніми дверима» протягати, «як евентуальність для рішення самого Конгресу», як це хотіла б «Свобода». Такого «кота в мішку» український політичний світ не купить, отже й консолідації з цього не вийде!

Шостий конгрес КУК-у про політичну консолідацію українських визвольних сил говорить в пунктах 4 і 5 того ж самого розділу своїх резолюцій. Ось вони — ці обидва пункти:

«4. Вважаючи існування одного консолідаційного і репрезентаційного всеукраїнського центру необхідним для успіху української визвольної політики, українці Канади глибоко затривожені, що в умовах швидко назриваючих світових подій, які можуть поставити українське питання в площину актуальної світової проблеми, українські політичні групи в Європі не дійшли до повної консолідації в Українській Національній Раді.

З огляду на це VI-ий конгрес українців Канади апелює до Української Національної Ради і до українських політичних груп та їх провідів в Європі, щоб вони в ім'я добра української справи завершили остаточну консолідацію.

5. VI-ий конгрес українців Канади доручає президії КУК:

Покликати в найближчий час спеціальну комісію з метою справдити можливості для реалізації консолідації;

Ввійти в порозуміння з Виконавчим Органом Української Національної Ради і провадити всіх українських політичних центрів і партій в Європі, а саме: з Закордонним Представництвом Української Головної Визвольної Ради, з Закордонними частинами Організації Українських Націоналістів, Організацією Українських Націоналістів (за кордоном) і Союзом Гетьманців-Державників та підготувати, за попереднім узгодженням з ними, конференцію українського круглого столу, для оформлення одного центрального всеукраїнського політичного представництва у вільному світі».

Отже як бачимо, Шостий конгрес КУК-у для політичної консолідації бачить і пропонує зовсім інший шлях: не пов'язуючи її (консолідації) із Світовим конгресом українців, пропонує український «круглий стіл».

Яке ж завдання має, на думку українців Канади, Світовий конгрес українців? В резолюції Шостого конгресу сказано що це має бути об'єднання громадських організацій в усіх країнах «для досягнення координації праці і збереження духовно-культурної та національної єдності». Щоб це було ясно, чітко і виразно сформульоване, цього сказати не можна. Але коли зважимо те, що цей 6-ий пункт іде відразу ж за пунктами 4-им і 5-им, у яких говориться про політичну

консолідацію, і що в обох цих випадках (і у випадку політичної консолідації — пункт 4-ий, і у випадку консолідації громадської — Світового конгресу українців) — пункт 6-ий подається і повторюється аргумент «в умовах назриваючих світових подій», то треба припускати, що автори резолюції, як і ті, що її ухвалили, розуміли це в тому сенсі, що Світовий конгрес українців має підтримати українську політичну репрезентацію.

Світозій конгрес українців може стати могутньою українською маніфестацією і чимало завдати на нашу користь на терезах світової opinio. Але якщо до того часу не буде політичної консолідації, то треба, щоб між українськими політичними групами панувала атмосфера громадського миру — та атмосфера, якої домагався Голова ВО УНРади М. Лівицький на міжпартійній нараді в Мюнхені 10 квітня 1957 року. Він тоді сказав:

«Якщо ми покищо не можемо зійтися всі спільно в одній установі й разом працювати, то бодай не перешкоджаймо одні одним. Хай кожний робить те, що він може і вважає за потрібне й корисне. Які б не були наші шляхи, ми вважаємо, що все таки всі ми йдемо до однієї мети: народоправної, самостійної і соборної України. Це те, що може і повинно нас лучити. І тому Виконавчий Орган УНРади пропонує встановити поміж українцями у вільному світі «громадянський мир» — мир у пресі, на вічах, в офіційних виступах поодиноких політичних організацій чи їх представників. Я думаю, що це той мінімум, якого вимагає від нас становище на поневоленій Батьківщині і в світі і на який ми є в стані здобутися».

Ми твердимо, що якщо не буде цієї атмосфери, цього «громадянського миру», нікому навіть буде використати таку могутню українську маніфестацію, як евентуальний Світовий конгрес українців. Без цієї атмосфери ми, як той Міцкевичів Войський, і далі на полі світової пропаганди збиратимемо самі мухомори. Без цієї атмосфери, зрештою, ледве чи й збереться Світовий конгрес українців.

*

Читаючи пункти 4-ий і 5-ий резолюції Конгресу українців Канади, можемо мати різні претензії до авторів. Але мусимо пам'ятати, що ці резолюції — вислід компромісу. Розумні рибалки, коли тягнуть до берега волок і бачать, що він повний риби, частину риби пустять у море: ліпше притягти до берега цілий волок і менше риби, аніж... подертий волок без риби. Такими розумними були члени Політичної комісії Конгресу (Голова — д-р М. Марунчак).

Отже Конгрес українців Канади ще раз закликає нашу політично організовану громадськість до єдності, до консолідації. На нашу скромну думку, вже справді найвищий час послухатись цих закликів.

Але як це зробити?

Очевидна річ, і це насамперед, не може з одного боку виступати Виконавчий Орган Української Національної Ради, а поруч з ним, як рівнорядні партнери, поодинокі політичні групи: три націоналістичні, одна гетьманська і одна ліво-соціалістична (остання в резолюціях канадського Конгресу не згадується, але ми мусимо

пам'ятати, що вона існує). Ми тут, в Європі, конкретно — в Німеччині, маємо вже певний досвід, певну традицію: в разі потреби у нас скликаються міжпартійні наради. І на цей раз, нам здається, було б доцільно таку міжпартійну раду скликати і справу політичної консолідації продикувати та знайти шляхи до її здійснення.

Варто було б це зробити ще перед V-ою Сесією Української Національн. Ради, а це для того, щоб на V-ій сесії цю консолідацію завершити і остаточно ухвалити. Нам можуть сказати, що ми може даремно зв'язуємо консолідацію з Сесією Української Національної Ради і взагалі з УНРадою, бо може політичні групи знайдуть якусь інше розв'язання цієї проблеми, поза Державним Центром УНР в екзилі, та ми хочемо вірити, що так не станеться: всяка консолідація поза УНРадою, поза Державним Центром УНР, замість підсилити український визвольний рух, його тільки послабить. Ніхто добровільно не віддає з рук своїх атутів, якщо він їх має, а ми, українська політична еміграція, їх маємо: це державницька

традиція, це тяглість наших змагань під прапором Української Народньої Республіки, це уряд УНР, що вийшов на чужину, але не скапітулював перед ворогом.

Якщо ж станеться так, що деякі політичні середовища захотіли б все ж таки оцей наш капітал, що ми його маємо у формі Державного Центру УНР, знехтувати і починати «консолідацію», а це значить і визвольну боротьбу, «від себе» творенням якогось комітету, то можемо відразу сказати, що політичні партії, об'єднані в УНРаді, на таке українське політичне гаракірі не підуть. Не злякає їх ніякий крик опозиції, що нагадує отого Стефаникового Проця, який, вертаючись із коршми співав і вигукував, але «як доходив до хати, то замовкав, а на воротах геть затих». Ми певні, що затихнуть і критики УНРади, підходячи до воріт України: якщо вони ще тепер не розуміють, то пізніше самі побачать, як набагато улегшить нашу визвольну боротьбу наявність законного Уряду УНР в екзилі.

До Президії Комітету Українців Канади

На руки Високдостойного Отця-Президента
Доктора В а с и л я К у ш н і р а,
Вінніпеґ, Канада.
Високдостойний Отче-Президенте!

Виконавчий Орган з великим вдоволенням довідався про успішний перебіг Шостого Всеканадійського Конґресу Українців Канади та приймає до відома ухвалені на ньому резолюції. З приємністю стверджуємо, що Конґрес виявив належну увагу до справи визвольної боротьби українського народу та до його безперервних прагнень відновити свою незалежну, соборну і демократичну державу.

З особливим інтересом віднеслися ми до резолюції, яка торкається справи завершення загальноукраїнської консолідації на політичному відтинку і вітаємо заповіджені заходи Комітету Українців Канади в тому напрямку. Ми знаємо і дуже цінимо той факт, що КУК уважно і прихильно ставиться до діяльності Державного Центру Української Народньої Республіки, як українського національно-політичного центру, що репрезентує й очолює визвольно-самостійницькі прагнення українського народу. Це впливало логічно з ухвал попередніх Конґресів Українців Канади.

В цей момент, коли потужні невпинні наступ Москви супроти вільного світу, коли наш народ на Батьківщині не припиняє спротиву у всіх можливих формах і коли з форуму Конґресу США пролунали шляхетні слова моральної підтримки для боротьби полонених народів, а в тому числі і для народу українського, за свободу

і незалежність. — в цей момент особливого значення набирає існування і дія екзильного Уряду Української Народньої Республіки, що яскраво підкреслює перед цілим світом незламну волю народу українського відновити свою, окуповану російсько-комуністичною агресією, самостійну державу. І тому, саме в цей момент, якнайширша консолідація довкола Державного Центру УНР українських політичних кіл повинна знайти найбільше зрозуміння серед українського суспільства.

З цих міркувань, ми вітаємо резолюцію Шостого Конґресу Українців Канади про потребу завершення консолідації, базою якої, як то звжди підкреслювалося в таких резолюціях, повинні бути:

1. Ідея Української Народньої Республіки і Державний Центр УНР в екзилі, як законний репрезентант останньої з волі народу українського на українській території встановленої й легально діючої української самостійної держави;

2. Ідея демократії і дотримання демократичних засад в практичній політичній дії.

3. Засада рівноправності партнерів по консолідації, що виключає перевагу одних над другими.

Ще раз вітаючи Ваші зусилля в напрямку загальноукраїнського об'єднання, бажаємо Вам, Високдостойний Отче-Президенте, та Вашим співробітникам якнайкращих успіхів у Вашій відповідальній роботі.

З правдивою і глибокою пошаною

Микола Лівницький
Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради.

Редакція «Мети» просить всіх членів УНДС і його прихильників та всіх своїх читачів жертвувати на Пресовий Фонд «Мети», сплатити всі задегелості за попередні числа, а також приєднувати для неї нових передплатників.

Дороговкази Історії

(З приводу роковин Конотопу й Полтави)

Влітку ц. р. майже збіглися роковини двох великих і важких своїми наслідками подій у нашій історії: 300-річчя бою під Конотопом, в якому гетьман Іван Виговський розгромив величезну й непереможну перед тим московську армію воеводи князя Олексія Трубецького, та 250-річчя бою під Полтавою, в якому Петро I розбив союзну нам шведську армію Карла XII-го і змусив до втечі вірні гетьманові Іванові Мазепі городіві козацькі полки та запорізькі відділи Кошового Костя Гордієнка.

Конотоп — дата нашої військової слави, що голосно пролунала по всій Європі, подія, що стелила Україні широкий шлях також і для політичних успіхів — успіхів у скріпленні нашої політичної самостійності. Полтава — дата нашого великого стратегічно-політичного програшу, дата, що від неї почалося проникання тоді вже Росією званої Московщини до південних морів — спочатку до Озівського, а згодом і до Чорного, закріпившись на яких, ненажерна імперія почала посуватися далі — до суходільних границь Персії та Турції.

Здавалося б, що, згадуючи бій під Конотопом, ми могли б тішитися, як тішитесь кожний народ, згадуючи славні дати своєї історії, але коли ми тепер перегортаємо сторінки відповідних історичних праць та джерел, то нас охоплює почуття не радості, а глибокої скорби, бо ж досягнений під Конотопом мілітарний успіх не привів України до одного політичного успіху. Це правда, що дорога на Москву була тоді відкрита, це правда, що цар Олексій прилюдно посипав попелом голову і збивався вже втікати з Москви, це правда, що 30.000 його найкращої кінноти були знищені і що українське військо взяло в полон теж тисячі московських вояків, але правда теж і те, що ця сприятлива ситуація не була нами політично використана.

Коли б Виговський рушив був тоді швидким маршем на північ, то над Кремлем маяли б малинові та блакитно-золоті хоругви козацьких полків, а вістка про це потішила б увесь захід Європи. Держави якої всі ненавиділи Москву, але гетьман не міг іти на Москву, бо союзне кримсько-татарське військо, що значною мірою спричинилося до конотопської перемоги, мусіло вернутися додому, тому що намовлений московськими агентами кошовий Запорізької Січі Іван Сірко рушив зі своїм військом на Крим. Ця диверсія Сірка ударемнила можливість походу гетьманського війська на Москву. Сірко, як і Пушкар, на боротьбу з яким ще незадовго перед тим Виговський витратив силу енергії, очолював козацьку чернь, «голоту» «дейнеків» — соціальні низи нашого народу, що ненавиділи магнатський устрій Речі Посполитої і не довіряли гетьманові, який, як шляхтич, «тягнув», мовляли, до Варшави.

Причин Полтавської трагедії було більше, про них багато писано і всі вони відомі кожному свідомому українцеві, але кожний з нас

у ланцюгу подій, що попередили полтавську поразку, з тяжким болем у серці сприймає факти що свідчать про брак національної єдності в нашому народі у тій добі, вирішальній для нашої дальшої політичної долі. Зрадницький вчинок полковника Носа, що поміг москалям взяти Батурин, агітаційно-диверсійна акція прилуцького полковника Гната Галагана на користь Москви — це наймаркатніші історичні факти тої доби, зловіще мариво якої зависло над усією нашою дальшою історією. Військові сили Мазепи були б двічі більші, ніж вони були в момент Полтавського бою, якби українці тоді «одностайно й однодушно» підтримали свого гетьмана-патріота. Коли твердження про те, що Мазепа зовсім не підтримав народ, — неправдиві, бо за ним пішли численні групи населення з усіх соціальних верств і всі найкращі елементи тодішньої соціальної верхівки, то на жаль, гіркою правдою є й те, що ворогові пощастило тоді роз'єднати наш народ, демагогічно використавши всі можливі моменти нашої тодішньої дійсності.

Як роковини нещасливого Полтавського бою, так і роковини невикористаного для нашої національно-державної справи переможного Конотопського бою — це дві лекції, що їх дає нам історія, ясно повчаючи нас, що передумовою успіху в процесі нашої визвольної боротьби має бути повна, беззастережна національна єдність.

Коли в середині XVII—XVIII-го віків в Україні існували так би мовити об'єктивні умови, що стояли на перешкоді консолідації всіх національних сил (глибокі соціальні суперечності, що роз'їдали наш національний організм), то сьогодні їх нема. Вся наша нація «в соборному» рабському ярмі й лише нечисленна партійна верхівка є тепер тою упривілейованою соціальною групою, яка силою речей коли — чи то через діяння внутрішніх сил спротиву, чи під ударами зовні — настане переворот, буде скинена зі своїх керівних позицій. Поза цією, зрештою, не так уже численною, групою бачимо десятки мільйонів, об'єднаних спільною неволею, однаково нещасливих, однаково гноблених і нещадно експлуатованих наших громадян. Чи існують же тепер якісь хоч певні підстави для того, щоб ми, кого доля позбавила рідних хат і рідного підсоння, щоб ми, усвідомлюючи вище стверджену істину, жерлися між собою, взаємно обкидали себе закидами й наклепами і це тоді, коли всі ми тут прагнемо злобути своєму народові державну самостійність? Чи ж перед обличчями можливого світового конфлікту вільно українським політичним партіям і групам взаємно себе поборокувати і в очах чужих чинників одній одну дискредитувати, коли безмежна трагедія нашого народу вимагає від нас повної єдності?

Пушкарі й Сірки мали принаймні психологічні підстави до того, щоб не піти за гетьманом, який репрезентовану ним масу мав ніби завести в ярмо магнатської неволі.

Галагани й Носи діяли виходячи з низьких мо-

тивів, бо були людьми, яким чужі були всякі етичні принципи.

А ми тут, у вільному світі, чим можемо виправдати своє роз'єднання?

В минулому році ми згадували й у цьому згадуємо наші героїські державницькі змагання, будемо згадувати їх і в наступному. Пригадуємо події, від яких нас відділяють 40 страшних років

Є. ГЛОВІНСЬКИЙ

О. Г. Лотоцький

(в 20 річницю смерті.)

Жовтень 1939 року. Зруйнована страшними бомбардуваннями і тритижневою німецькою облогою, голодна, холодна, з побитими віконними шибамися, без трамвоїв, відрізана від світу Варшава... 22 жовтня цього знаменного в історії людства року помер там у шпиталі один із визначних українських діячів Олександр Гнатович Лотоцький. 9 років перед тим, у вересні 1930 р., в тій же Варшаві передчасно зійшла в могилу його вірна супутниця життя — Німфодора Методіївна.

Православний цвинтар на Волі (передмістя Варшави), де так багато українських могил, могилок вояків і старшин армії УНР, міністрів та урядовців екзильного уряду УНР, відомих, менш відомих і зовсім невідомих широкому загалові української еміграції діячів, цей цвинтар став останнім притулком і для подружжя Лотоцьких, бо глибоко прив'язаний до своєї дружини Олександр Гнатович ще в 1930 р. замовив і для себе могилу поруч із могилою Німфодори Методіївни під спільною кам'яною плитою. На тій плиті залишено було місце для напису про самого О. Лотоцького. І цей напис, стараннями відданих йому друзів і співробітників, був таки зроблений, не зважаючи на тяжкі умови воєної хуртовини.

*

Олександр Гнатович Лотоцький належав до того покоління українських діячів, що розпочали свою працю на українській ниві ще за тяжких, беззиглядних для української справи часів минулого століття. Син подільського священика, він одержує освіту, відповідну до його стану: духовне училище в Шаргороді й Тульчині, духовна семінарія, духовна Академія в Києві. Він хоче обрати для себе кар'єру педагога, але вже з самих початків свідомого життя його тягне до праці для свого рідного народу. В Академії він бере участь у нелегальній т. зв. семінарській громаді, нав'язує зв'язок з діячами Старої Громади в Києві, пише до української преси, що виходила тоді в Галиччю. Стає, як тоді казали, «свідомим українцем». В наслідок цього шлях до педагогічної кар'єри йому був зачинений, і шукаючи собі заробітку, він знаходить службу в Державному Контролі, де і прослужив близько 20 років, спочатку в Києві, а потім від 1900 року в столиці імперії — С.-Петербурзі. Здібний, працьовитий, енергійний, наполегливий Олександр Гнатович, не зважаючи на свою непевну репутацію завзятого українця, не зважаючи й на те, що цілий час не перестає активно працювати для української справи, не зважаючи навіть на те, що «Охранка» (таємна царська поліція) взяла його під спеціальний догляд, зумів дослужитися до становища

трагічних досвідів, оплачених гекатомбами кривавих жертв! Коли державна самостійність України є спільним для всіх нас ідеалом, то чи ж не було б категоричним імперативом для кожної нашої державницької політичної групи приступити до об'єднання під знаком власне Державного Центру? Надходить дванадцята година для здійснення цього, історією і нашою долею продиктованого нам акту!

заступника Генерал-контрольора (директора департаменту Державної Контролі). Далі цього він, мабуть таки, коли б і не прийшла революція, не пішов. Становище директора департаменту — це вже становище царського «сановника» і для людини, що поза службою ще займається «українофільством», воно було не осягальне.

Але служба в державному контролі дала О. Г-чу не тільки великі знання в таких віддалених від його зацікавлень та його научної підготовки ділянках, як економіка, фінанси, державне й адміністративне право, але й великий адміністративний досвід, пізнання державного механізму, — все те, що потім, в періоді державного будівництва України, вигідно виділяло О. Г. Лотоцького від інших українських діячів того часу, які прийшли до державної праці на Україні від т. зв. вільних професій.

Я не хочу тут переказувати біографію О. Лотоцького. Він сам, теж один із небагатьох українських діячів дореволюційного часу, залишив обширні, в 3-х томах, мемуари, що під заголовком «Сторінки минулого», були видані в 30-х рр. Українськ. Науковим Інститутом у Варшаві. Ці мемуари — це справді енциклопедія українського життя дореволюційної України. Це книга, що містить у собі не тільки факти з життя самого автора, але надзвичайно багатий, об'єктивний, цікаво викладений матеріал про добу й людей дореволюційної України. Це книга про добу «малих діл», що в істоті своїй були героїчними зусиллями невеликої горстки ідеалістів-романтиків затримати той страшний русифікаційний процес, що, підтриманий цілою великою машиною іперського державного апарату, здавалося був непереможною силою. І вони, ці ідеалісти й романтики, таки справді цей процес затримали. Так, це була доба «малих діл», коли всіх тих свідомих

українців було так мало, що всі вони близько знали один одного; коли поява української книжки була справжньою подією, коли навіть українська мова в народній школі видавалася недосягальним ідеалом.

О. Г. Лотоцький — один із організаторів українського видавництва «Вік» (разом з С. Єфремовим, В. Доманицьким, В. Дурдуківським, Ф. Матушевським); він голова українського клубу в Петербурзі, щось якби української репрезентації в столиці імперії; він один з активних діячів «Южнорусского благотворительного общества для издания общепользных и дешевых книг» (під такою оригінальною, для нашого вуха такою несприємною назвою діяло товариство, що в історії української культури повинно зайняти почесне місце, бо воно несло українське слово в найширші народні маси).

За революції, він — губерніяльний комісар Тимчасового Російського уряду на Буковині й Покутті, потім, за Центральної Ради, — державний секретар (генеральний писар) в другому кабінеті Винниченка. За Гетьманату він бере участь у кабінеті Ф. Лизогуба на становищі міністра ісповідань.

Це був дуже короткий період національної «відлиги», коли в другій половині жовтня 1918 р. гетьман зробив був спробу порозумітися з українськими національними колами, і коли кілька портфелів було дано представникам українських поміркованих політичних партій: С-Ф--и Лотоцький, Стебницький, Славинський та В'язлов, хлібороб-демократ — Леонтович*

За короткий час свого урядування (кілька тижнів) як міністер ісповідань О. Г. Лотоцький підготував закон про автокефалію української Церкви, — чого за кілька місяців не спромігся зробити його попередник проф. Зеньковський. Із зростаючим чорносотенним, ненавидячим усе українське вищим духовенством О. Г. Лотоцький заговорив іншою мовою, ніж його попередник, — твердою мовою українського державника, мовою справжнього міністра незалежної України. Закон цей годі не був схвалений урядом, бо уряд уступив, і до влади прийшов русофільський кабінет Гербеля. Схвалила його вже Директорія, а здійснення автокефалії прийшло вже в цілком відмінних умовах: за існування quasi самостійної УСРР.

За Директорії О. Г. Лотоцький їде послом до Царгороду. Цей період свого життя і свою діяльність, як представника Української Держави при турецькому уряді, та свої заходи перед Константинопольським Патріархом у справі визнання автокефалії він докладно описав у книжці «В Царгороді», що вийшла в кінці 30-х рр. (вид. УНІ в Варшаві).

На еміграції О. Г. Лотоцький починає наукову кар'єру. Його літературно-наукова продукція була й перед тим велика й різноманітна, але до революції це була доба, коли кожний свідомий

* О. Лотоцький до революції належав до ТУП-у і був один з його основоположників і до виїзду свого до СПб — членом управи; по революції й до кінця своїх днів — до партії радикал-демократів, яка в 1917 р. прийняла була назву соціалістів-федералістів, а в 1924 р. повернула свою початкову назву.

українець мусів бути енциклопедистом, мусів писати про все, відгукатися на все, пов'язане з українською справою і з українським народом. Тепер він присвячує себе тій нації, для якої він одержав фахову підготовку в Духовній Академії. Він габілітується в Празі на доцента церковного права; стає доцентом, а потім професором нашого тамошнього Університету. У 1929 р. його вибирає Варшавський Університет на катедру історії слов'янських Церков (на факультеті православної теології). В 30-х роках виходять монументальні його праці (видання УНІ в Варшаві): «Українські джерела церковного права» та 2 томи монографії «Автокефалія». Остання праця має величезне значення, як єдине по своїй повноті й науковій аргументації дослідження про інститут автокефалії в Православній Церкві.

В 1930 р. О. Г. Лотоцький стає директором заснованого в Варшаві Українського Наукового Інституту. Всю свою енергію, весь свій організаційний талант і весь вільний від наукової й педагогічної праці час він віддає цій інституції. Історія УНІ в Варшаві на протязі всіх 9 років його існування нерозривно пов'язана з ім'ям його незмінного (до лютого 1939 р.) директора. Грошеві засоби, на які існував інститут, були невеликі. Але його вклад у скарбницю української культури був, без сумніву, дуже поважний. Понад 50 томів наукових праць-монографій від 15 до 30 аркушів друку, монографій з різних ділянок українознавства — економіка, історія, філологія і т. і., 16 томів повного видання творів Т. Шевченка, переклади богослужбових книг на українську мову, праці економічного й правничого семінарів та комісій — для вивчення польсько-українських стосунків та для дослідів над новою історією України — все це становить великий здобуток у розбудові української культури, все це завоювало для УНІ в Варшаві належне признание з боку українського суспільства, і майбутній дослідник розвитку української науки на еміграції повинен буде присвятити праці Інституту велику увагу й відповідно високо оцінити її значення.

О. Г. Лотоцький — дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка ще з 1902 року; в 1935 році найстарше українське культурно-освітнє товариство «Просвіта» у Львові вибирає його своїм почесним членом.

*

Але заслуги О. Г. Лотоцького перед українським народом полягають не тільки в його просвітній та науковій діяльності. Він перш за все — український державник, і можна сказати, парафразуючи слова С. Петлюри: «В українську державність він вірував, українську державність він ісповідував». Коли після доби «малих діл» українська національна революція 1917 р. розкрила перед українцями широкі перспективи державного будівництва, О. Г. Лотоцький, як про це вже згадувалося, негайно включився в розбудову української державности. Але й на еміграції він служіння українській державности вважав за свій святий обов'язок, і під прапором боротьби за відновлення української державности проходить його робота й на полі громадському, освітньому, науковому. Це під впливом твердої постави О. Г. Лотоцького, після виходу уряду УНР на еміграцію, українські провідні кола, на чолі з С. Петлюрою, стали на становищі збереження ле-

гального уряду УНР в екзилі. Це О. Г. Лотоцькому довелося перед найширшим українським форумом, на величавій українській академії з приводу смерті С. Петлюри, проголосити, що згідно з основним законом УНР права й обов'язки Голови Директорії й Головного. Отамана переходять на тодішнього голову Ради Міністрів УНР А. М. Лівіцького. Від 1926 по 1930 рік О. Г. займав становища віце-прем'єра й міністра внутрішніх справ в уряді В. К. Прокоповича. В Празі Чеській, де скупчилася вся еліта української еміграції і де провід еміграції належав групам, що ставилися неприхильно до Уряду УНР, О. Г. Лотоцький організує прихильників УНР в республікансько-демократичний клуб. Цей клуб стає спочатку фортецею УНР в чужому оточенні, щоб згодом здобути для себе і для ідеї УНР більше число прихильників. Вступивши в свідоме життя ще тоді коли вигляди української праці були мінімальними, коли якась популярна брошура просвітанського характеру була вже досягненням, О. Г. Лотоцький, спостерігаючи великий розквіт українського культурного життя після революції, був, розуміється, оптимістом. Але оптимізм його був творчий і конструктивний, бо він уважав, що і «На Ріках Вавілонських» (таку назву носить його книжка, видана в 30-х роках, що містить у собі передрук його найбільш маркантних статей та рефератів на теми визвольної бороть-

би) твердий національний обов'язок кожного українського емігранта — працювати, не покладаючи рук і ні на хвилину не забуваючи про провідну мету, все пам'ятаючи про українську державність.

В 1937 р. польські урядові кола, зважаючи на великий авторитет, яким користувався О. Г. Лотоцький як серед української еміграції так і серед українців у Польщі, запропонували були йому місце сенатора з номінації (згідно з новим законом частину членів Вищої Палати Речі Посполитої Польської призначав Президент Республіки). Але тому, що для цього треба було стати польським громадянином, О. Г. Лотоцький рішуче відкинув цю пропозицію, і в його нансеновському паспорті до кінця днів його стояло: «державна приналежність — не установлена, остання — українська». Тісно пов'язаний з працею української еміграції, будучи фактично одним із ідеологів української еміграції, діяльним провідником її цілей і завдань, О. Г. Лотоцький не сховався, на схилі свого життя, змінити тієї стежки, по якій він не схибляючи йшов і вів інших. І перед пам'яттю цього заслуженого українського культурного й політичного діяча, твердого, непохитного, енергійного борця за права українського народу і за його національні ідеали, в 20-у річницю його смерті нам всім, що продовжують його діло, належить низько схилити свої голови.

Сесія Пленуму ЦК УНДС 15 жовтня 1959 р.

15 жовтня ц. р. в Мюнхені відбулася Сесія Пленуму ЦК УНДС. Члени ЦК УНДС, що не могли прибути на цей день до Мюнхену (з Франції та Англії), листовно висловили свої думки з приводу тих питань, що мали бути обговорені на Пленумі, а також побажання успішної праці присутнім на зборах колегам.

Вислухавши звіт Контрольної Комісії, яка 14 жовтня перевела ревізію каси й касових книг, а також додаткові виснаження заступника Голови ЦК й фінансового референта — проф. С. О. Гловінського, Пленум прийняв до відома цей звіт.

після чого Голова ЦК М. А. Лівіцький виголосив довгу доповідь, освітлизши сучасну нашу ситуацію, як на зовнішньому, так і на внутрішньому фронтах і давши вичерпний звіт про свою діяльність, як Голови Виконавчого Органу УНР.

Після жвавої дискусії, в якій взяли участь всі присутні, Пленум прийняв політичні резолюції, що їх подаємо нижче.

Обговорено теж справи організаційні і деякі питання меншого значення, про що всі красиві органи УНДС за океанами і в Європі будуть в найближчому часі повідомлені.

Резолюції Пленуму ЦК УНДС

1. Останні події міжнародного значення вказують на те, що політичне керівництво західного європо-американського світу свободи й демократії з одного боку, а усіблена в Хрущові одноособова диктатура Советського Бльоку — з другого намагаються знайти якийсь *modus vivendi*, бо атомове озброєння ніби виключає можливість збройного розв'язання політичних конфліктів і противенств.

2. Але в ході цих подій, які мали б заповідати кінець холодної війни та початок доби коєкзистенції, прийняття Конгресом США відомої резолюції про встановлення «Тижня Поневолених Народів» означає те, що Західній вільний світ, репрезентований США, не відрікається від тези про неподільність свободи. Висловлюючи симпатії всім поневоленим комуністичною Росією народам в їх боротьбі за свободу й незалежність, Американський Конгрес дає нам ту моральну підтримку і визнання, яких ми, українці, домаємось уже понад 40 років.

3. Такий стан речей зобов'язує нас до ще більшої витривалості на наших позиціях, до ще більшої активності в наших змаганнях за волю й незалежність українського народу. З великим признанням приймаючи до відома резолюцію парламентарного представництва великого американського народу, ми з іще більшою енергією маємо продовжувати нашу боротьбу, бо коєкзистенційний стан, що надходить, може привести до послаблення відпорності західного світу перед агресією комуністичної Москви.

4. Пленум ЦК УНДС вважає за ненормальний і шкідливий як для наших визвольних змагань, так і для боротьби з більшевизмом той факт, що радіо «Свобода» не передало ані резолюції Конгресу США, ані проклямації президента Айзенгауера про встановлення «Тижня Поневолених Народів», і доручає представникам УНДС у ВО якнайрішучіше виступити проти такого ставлення до найістотніших інтересів поневолених советською Росією народів.

5. Заслухавши доповідь М. А. Лівичького про працю членів УНДС в органах Державного Центру, Пленум ЦК УНДС прийняв наступні ухвали:

а) вважати за позитивну діяльність членів УНДС, що працюють в ВО;

б) підкреслити, що за головування в ВО М. А. Лівичького праця Державного Центру УНР була поставлена на належну висоту та що за цей час досягнуто великі політичні успіхи як в акції на міжнародному фронті, так і в акції серед українського громадянства;

в) ствердити значне піднесення престижу ДЦ УНР за останні два з половиною роки і висловити своїм представникам в органах ДЦ повне довіря і признання та просити їх продовжувати свою працю.

6. Пленум ЦК вважає, що заходи Голови ВО та Президії ЦК УНДС в справі консолідації українських визвольних сил вимагають найбільшої підтримки і що в цьому напрямі слід і надалі проявляти максимум зусиль.

ВИКЛАДИ ПРОФЕСОРІВ О. ЮРЧЕНКА І Є. ГЛОВІНСЬКОГО ТА ЇХ УЧАСТЬ В РІЗНИХ НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ.

В липні ц. р. в програмі академічних вечорів, що їх улаштувала українська студентська організація в Мюнхені, проф. Є. Гловінський прочитав доповідь «Сучасна політична ситуація в ССРС».

25 липня на черговій науковій конференції Інституту для вивчення ССРС в Мюнхені Є. Гловінський виголосив доповідь на тему «Роля економічного фактора у зовнішній політиці ССРС». 30 серпня, під час перебування Є. Гловінського в Парижі, Українська Громадська Опіка у Франції улаштувала йому, як заступникові Голови Національної Ради, прийняття. Після привітальних промов, що виголосили почесний голова УГО С. Созонтів і голова УГО Качура, Є. Гловінський поділився з присутніми своїми думками щодо сучасної політичної ситуації та поінформував їх про працю органів Державного центру УНР.

В 25-26 вересня Є. Гловінський з рамени Інституту для вивчення ССРС брав участь у науковій конференції австрійського Товариства Сходознавства (Лінц над Дунаєм).

19 жовтня О. Юрченко з доручення Інституту для вивчення ССРС брав участь у прийнятті, яке влаштувала німецьке Товариство закордонних дослідів в Мюнхені для посла Фрації в Федеративній Німецькій Республіці п. Сейду де-Кльоссона.

НА ІНТРОНІЗАЦІЇ КИР ПЛАТОНА

На урочистій інтронізації Екзарха Римського Престолу Преосвященного Платона Корниляка, що відбулася 20. 9. ц. р. в Мюнхені, а також і на урочистому прийнятті на його честь були присутні: Голова Виконавчого Органу й УНДС Микола Лівичький і всі члени ЦК УНДС, що проживають у Мюнхені. Після закінчення офіційної частини вечора Микола Лівичький вітав Владика Платона від імени Виконавчого Органу, а проф. П. Зайцев від СУЖ-у, якого є діючим головою, та від мюнхенського відділу УНДС. За кілька днів після того проф. П. Зайцев був у Вл. Платона на довшій аудієнції.

*

СПОГАДИ ПОЛК. В. ТАТАРСЬКОГО, під назвою «Під чотирма прапорами», вийшли в цьому році в Мюнхені. В цій безпретензійно написаній книжці автор подає свою військову біографію. Книжка викликала прихильні відгуки в широких колах читачів.

З приводу смерті Провідника ЗЧ ОУН

Степана Бандери

Президія ЦК УНДС висловила співчуття Родині Небіжчика й Організації яку він очолював.

Замовляти окремі примірники «Мети» (за попереднім пересланням оплати) та вплачувати гроші за одержані без попередньої оплати примірники, як також пересилати передплату треба на такі адреси:

Deutschland:

E. Glowinskyj, München 9, Schönstr 70a.

USA:

Mr D. Dmytrenko, 20-52 Crescent St., Astoria 5, NY.

Mr. A. Berehulka, 179 Shawmut Ave., Boston 18, Mass.

Canada:

Mr. I. Tesla, 69 Euclid Ave, Toronto, Ont.

Australia:

Mr. K. Zakrewskyj, 5 Boffa St., Hyde Park, p/o Goodwood, South Australia.

Great Britain:

Mr. K. Dudariw, 5, Denholme Rd., London W 9.

France:

Mme B. Lukianovicz, 10, Rue Oudinot, Paris 7, Meur J. Vonarka de Varnak, 10, Chemin des Catoux, Quierchain (Nord).

Увага. В Мюнхені «Мета» продається в газетному кіоску на головному дворі (вокзалі).

Ціна одного примірника з пересилкою:

Німеччина — 0,50 нім. марок, США і Канада — 0,20 дол., Великобританія і Австралія — 1 шілінг, Франція — 40 фр. франків, Бельгія — 5 бельг. франків. В інших країнах — рівновартість 0,20 ам. доляра.

Передплата

	Піврічна	Річна
Німеччина	3.—НМ	6.—НМ
ЗДА і Канада	1.20 дол.	2.40 дол.
Великобританія й Австралія	6.—шіл.	12.—шіл.
Франція	240.— фр.	480.— фр.
Бельгія	30.— фр.	60.— фр.

Інші країни рівновартість до ціни в американських долярах.

М Е Т А

Виходить раз на місяць

Редагує Колегія.

Відповідальний Редактор — Павло Зайцев
Адреса редакції і адміністрації: E. Glowinskyj, München 9, Schönstr 70a, Germany.

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом чи ініціалами автора, не завжди мусять висловлювати погляд Редакції.